

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE 13/2004 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om allmänna språkexamina

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 11 maj 2004 en proposition med förslag till lag om allmänna språkexamina (RP 86/2004 rd) till kulturutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Marja-Riitta Pönkä, undervisningsministeriet
- lagstiftningsråd Sten Palmgren, justitieministeriet
- undervisningsråd Risto Hakkarainen, Utbildningsstyrelsen
- överinspektör Heikki Huhtiniemi, dataombudsmannens byrå
- generalsekreterare Kaj Malm, Rådet för yrkeshögskolornas rektorer ARENE rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en ny lag om allmänna språkexamina i stället för den gällande lagen med samma namn. I den föreslagna lagen kvarstår språkexamenssystemet och förvaltningen av detta i princip oförändrade. De viktigaste ändringarna gäller förslaget att tillståndsförfarandet för ordnande av examina ersätts med ett avtalsförfarande samt definitionen på språkexamen, nivåskalan som ska ligga till grund för bedömningen av examina och förslaget att bestämmelserna om examensregistret tas in i lagen.

I lagen föreslås också sådana ändringar som grundlagen förutsätter, bl.a. av bestämmelserna

om grunderna för avgifter för språkexamina, om registret över bedömare samt om ändringssökande. De bestämmelser om granskning av en bedömning av examensprestationer som för närvarande finns i förordning ska enligt förslaget tas in i lagen. Likaså föreslås ändringar som ansluter sig till grundlagens krav på exakthet och tydliga gränser. Eftersom merparten av den gällande lagen om allmänna språkexamina därmed måste ändras, föreslår regeringen att det stiftas en helt ny lag.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2005.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Lagen om allmänna språkexamina från 1994 kom till för att man skulle få jämförbara examsbevis i flera språk. Ambitionen var också att förenhetliga inlärningsmålen i språkundervisningen för vuxna med hjälp av examenssystemet. Systemet, som skapades för nationella behov, är närapå unikt i världen. Det har fungerat relativt bra men det finns skäl att vidareutveckla det, menar utskottet. Därför tillstyrker utskottet lagförslaget, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

De viktigaste ändringarna gäller avtalsförfarandet som ersätter tillståndsförfarandet för ordnandet av examina, definitionen på språkexamen, nivåskalan som ska ligga till grund för bedömningen av examina och de nya bestämmelserna om examensregistret. Tanken är att vissa problem som förekommit i språkexamenssystemet ska kunna undanröjas. Ambitionen är att tydliggöra innehållet i lagen om allmänna språkexamina och ändra författningsnivån efter kraven i grundlagen. Det här är ett sätt att få språkexamenssystemet att fungera bättre och examensanordnare att samarbeta mer. Tack vare ändringarna uppnås en större jämförbarhet när det gäller testningen av språkkunskaper samtidigt som förvaltningsprocessen förenklas. Avtalen om anordnande av allmänna språkexamina för fem år i sänder tillför systemet flexibilitet och medger ett så omfattande anordnarnät att utbudet också regionalt kan vara i balans.

Med tanke på den språkliga kompetens som behövs ute i arbetslivet är det enligt utskottets mening viktigt att expertis på fackspråk finns företrädd i kommissionen för allmänna språkexa-

mina. I och med att arbetslivet också behöver folk som klarar av muntlig kommunikation gäller det att vidareutveckla den muntliga biten i allmänna språkexamina. Utskottet framhåller också att undervisningen i finska för exempelvis invandrare bör ordnas så att de klarar nivåkraven.

Detaljmotivering

3 §. I 2 mom. finns en felaktig hänvisning till 12 §. Hänvisningen bör gälla 13 § 2 mom. Utskottet föreslår att 2 mom. rättas till.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår kulturutskottet

att lagförslaget godkänns enligt propositionen, men 3 § med följande ändring:

3 §

Kommissionen för allmänna språkexamina

(1 mom. som i RP)

Examenskommissionens uppgifter är utöver vad som bestäms i 13 § 2 mom. att behandla principiella och viktiga frågor i anslutning till utvecklandet av de allmänna språkexamina samt ta initiativ till utvecklande av examina. Närmare bestämmelser om dessa uppgifter kan vid behov utfärdas genom förordning av statsrådet.

(3 och 4 mom. som i RP)

Helsingfors den 19 oktober 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Kaarina Dromberg /saml
medl. Esko Ahonen /cent
Sinikka Hurskainen /sd
Tuomo Hänninen /cent
Tatja Karvonen /cent
Kirsi Ojansuu /gröna
Seppo Särkiniemi /cent

Ilkka Taipale /sd
Marja Tiura /saml
Jutta Urpilainen /sd
Raija Vahasalo /saml
Unto Valpas /vänst
ers. Lauri Oinonen /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Marjo Hakkila.